

โดย นางสาวอาชีนี ปัทมะสุคนธ์ ผู้ช่วยเลขาธิการ
สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

ถ้าพูดถึง “นักวิเคราะห์การลงทุน” (Investment Analyst: IA) ก็ไม่ต่างจาก GPS ที่คอยบอกเส้นทางว่าจะไปซ้ายหรือขวา ปลอดภัยหรือเสี่ยง ซึ่งในโลกของการลงทุน คำแนะนำเพียงประโยคเดียวก็อาจเปลี่ยนเส้นทางชีวิตผู้ลงทุนได้เช่นกัน เพราะนักวิเคราะห์การลงทุน เปรียบเสมือนเป็นหนึ่งในเสาหลักตลาดทุนไทยที่ช่วยสะท้อนภาพรวมและทิศทางการลงทุน ผ่านข้อมูลหรือบทวิเคราะห์ที่น่าเชื่อถือ

เพื่อตามกระแสโลกให้ทัน นักวิเคราะห์การลงทุนจึงต้องหมั่นเรียนรู้การลงทุนใหม่ ๆ โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันที่กระแสการลงทุนไม่ได้มุ่งเน้นเพียงผลตอบแทนทางการเงิน แต่ยังคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล (ESG) ซึ่งจะมีผลกระทบกับความยั่งยืนของกิจการ สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) จึงได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์การทบทวนความรู้ (refresher) สำหรับนักวิเคราะห์การลงทุน เพื่อยกระดับความรู้ให้ก้าวหน้าไปอีกขั้น มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2568

ก่อนจะไปถึงเกณฑ์ใหม่ หลายคนอาจยังไม่ทราบว่า นักวิเคราะห์การลงทุน ทำหน้าที่ต่างจาก ผู้แนะนำการลงทุน (Investment Consultant: IC) หรือ ผู้วางแผนการลงทุน (Investment Planner: IP) อย่างไร

- **นักวิเคราะห์การลงทุน** คือ คนที่ทำหน้าที่วิเคราะห์การลงทุนตั้งแต่สถานะตลาดทุนโดยรวมทั่วไป จนถึงรายหลักทรัพย์ทั้งด้านปัจจัยพื้นฐานและเทคนิค ซึ่งมักสังกัดอยู่ในหน่วยงานการวิเคราะห์หลักทรัพย์ หรือการวางแผนกลยุทธ์การลงทุน
- **ผู้แนะนำการลงทุน** คือ คนที่ทำหน้าที่ให้คำแนะนำการลงทุน ซึ่งรวมถึงการให้คำแนะนำเบื้องต้น เพื่อให้ลูกค้ามีความเข้าใจในการจัดสรรการลงทุนหรือการทำธุรกรรมในผลิตภัณฑ์ในตลาดทุนที่เหมาะสม ตามระดับความเสี่ยงที่รับได้สำหรับลูกค้าแต่ละราย ส่วนมากเป็นบุคลากรในสังกัดของบริษัทหลักทรัพย์ ซึ่งเป็นผู้ให้บริการซื้อขายหลักทรัพย์ตามคำสั่งของผู้ลงทุน
- **ผู้วางแผนการลงทุน** คือ คนที่ทำหน้าที่ให้คำแนะนำและวางแผนการลงทุนของลูกค้า โดยใช้ข้อมูลของลูกค้าแต่ละรายในเชิงลึก มองเป้าหมายทั้งระยะสั้น-ยาว เพื่อให้คำแนะนำเกี่ยวกับทางเลือกในการลงทุนในหลากหลายผลิตภัณฑ์ พร้อมวางแผนการลงทุนแบบเฉพาะเจาะจงแก่ลูกค้าแต่ละราย

แม้ทั้ง 3 อาชีพจะเป็นบุคลากรที่อยู่ในตลาดทุนและต้องได้รับความเห็นชอบจาก ก.ล.ต. เหมือนกัน แต่บทบาทหน้าที่ และกลุ่มเป้าหมาย ต่างกันพอสมควร โดยเฉพาะ IA ที่ต้องศึกษาข้อมูลการเงิน ข่าวสาร และประเมินมูลค่าหลักทรัพย์หรือสินทรัพย์ลงทุน จึงต้องจัดทำข้อมูลและวิเคราะห์เชิงวิชาการที่ถูกต้อง เพื่อจัดทำบทวิเคราะห์เผยแพร่สู่สาธารณะ

หนึ่งในความท้าทายของตลาดทุนที่ผ่านมาคือ ผู้ที่ทำหน้าที่เป็น IA มีจำนวนไม่มาก ทำให้สถาบันอบรมไม่มีหลักสูตรที่ออกแบบสำหรับ IA เป็นการเฉพาะ โดยอบรมร่วมกับกลุ่ม IC และ IP ในหลักสูตรทั่ว ๆ ไป แม้ว่าได้บรรจุความรู้ด้าน ESG ไว้แล้ว แต่เนื้อหาไม่ลึกเพียงพอสำหรับ IA

ก.ล.ต. จึงปรับปรุงหลักเกณฑ์การทบทวนความรู้สำหรับ IA เพื่อยกระดับความรู้ที่ต้องอบรมหรือร่วมกิจกรรมไม่น้อยกว่า 15 ชั่วโมงในรอบ 2 ปีปฏิทิน โดยแยกออกจากหลักเกณฑ์การให้ความเห็นชอบสำหรับ IC และ IP เพื่อกำหนดความรู้และจัดสรรจำนวนชั่วโมงขั้นต่ำของหลักสูตรที่ต้องอบรมให้เหมาะสมกับประสบการณ์และประเภทของ IA ได้ โดยเฉพาะ**ความรู้ด้าน ESG เชิงลึก**ที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์การลงทุน

สำหรับ IA ที่ต่ออายุความเห็นชอบครั้งแรก นอกจากต้องผ่านการอบรมความรู้ในหัวข้อของกฎระเบียบและจรรยาบรรณ IA อย่างน้อย 3 ชั่วโมง และ **ความรู้ด้าน ESG ที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์การลงทุน อย่างน้อยอีก 3 ชั่วโมง (ยกเว้น IA ปัจจัยทางเทคนิค)** เช่น การประเมินความเสี่ยงของผลกระทบที่เกิดจากปัจจัยด้านสภาพภูมิอากาศหรือการประเมินธรรมาภิบาลของบริษัทจดทะเบียน เพื่อให้นำไปปรับใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ESG ในบทวิเคราะห์การลงทุนแล้ว IA ยังต้องเพิ่มอบรมความรู้พื้นฐานด้าน ESG 3 ชั่วโมง เพื่อให้เข้าใจถึงภาพรวมของปัจจัยด้าน ESG ที่ส่งผลต่อการลงทุน

นอกจากนี้ IA ยังคงต้องทบทวนความรู้ที่สำคัญในหัวข้อ ESG ที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์การลงทุน รวมถึงความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี นวัตกรรม หรือผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ อย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ทันกับสถานการณ์ด้วย

ทั้งนี้ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีบทบาทสำคัญในการกำหนดขอบเขตความรู้ มาตรฐาน การอบรม และอนุมัติหลักสูตร refresher course เพื่อให้มั่นใจว่าหลักสูตรทุกหลักสูตรมีคุณภาพและเป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วทั้งอุตสาหกรรม

การปรับปรุงเกณฑ์ครั้งนี้ นอกจากจะช่วยยกระดับคุณภาพของ IA ให้สอดคล้องกับแนวโน้มสากล โดยเฉพาะที่ทั่วโลกให้ความสำคัญกับ ESG ยังเพิ่มความเชื่อมั่นของผู้ลงทุนต่อข้อมูลหรือบทวิเคราะห์ ดังนั้น **IA ที่มีความรู้ที่ทันสมัยจะช่วยตอบสนองต่อความต้องการของผู้ลงทุนทั่วโลก และมีส่วนผลักดันให้ตลาดทุนไทยไปสู่เป้าหมาย “การลงทุนที่ยั่งยืนในระยะยาว”** ได้อีกด้วย
